

นายสรพล ธีระวงษ์

ประเภทงานศิลปหัตถกรรม : ประเภทอื่นๆ (พัสดราภรณ์โบราณ)

Mr.SORRAPON TEERAWONGES

Descendant of Pattraporn Boran Craft Master
(Antique embroider decorations)

ผลงาน : ชุดขุนนางขอเฝ้า ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น
Product : Clothes of Nobility (In early Rattanakosin era)

“สิ่งที่เราทำแม้ไม่มีใครได้รับรู้ แต่สิ่งที่รับรู้ได้คือผลงาน คำสอนของอาจารย์อมร ศรีพจนารถ ก่อนสิ้นลมหายใจ ยังคงตราตรึงอยู่ในจิตวิญญาณของผม จึงเป็นแรงผลักดันให้ทุกวันนี้ ผมตั้งใจที่จะสืบสานงานพัสดรรากณ์โบราณให้คงอยู่คู่แผ่นดิน”

“Although other people might not know what we have done, the work will say for itself... that was a quote of my teacher, Amorn Sripojjanart, before he passed away. It has still been on my mind ever since, and has motivated me to continue to inherit antique embroider decorated costumes, “Patraporn Boran” in our kingdom.”

แรงบันดาลใจในการสืบทอดงานหัตถกรรม “ปักพัศตราภรณ์โบราณ”

The inspiration to inherit “Pattraporn Boran” (Antique embroider decorated costume)

เมื่อครั้งที่คุณสรพล ธีระวงษ์ ยังเป็นเด็กได้มีโอกาสรู้จักลูกชายของครูวีระ มีเหมื่อน (ครูวีระ มีเหมื่อน เป็นผู้สอนงานปักสะดึง) ในฐานะเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีความสนิทสนมกันมากจึงไปมาหาสู่ที่บ้านกันอยู่เสมอ บ้านของครูวีระสอนการปักผ้าสำหรับทำชุดโขน ชุดละครตามแบบฉบับนาฏศิลป์โบราณ ที่ได้สืบทอดมาจากคุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง (บุตรของหลวงประดิษฐไพเราะ) คุณสรพลจึงได้มีโอกาสเรียนวิธีการซึงสะดึงและปักผ้าแบบโบราณตามจารีตประเพณีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

When **Mr.Sorrapon Teerawonges** was a young, he had a chance to have a classmate who was Mr.Veera Meemuen' son (Veera Meemuen was a traditional embroidery master). As being very close friends. he often visited his friend's home. Fortunately master Veera taught him embroidering “Khon” costumes, Thai traditional pantomime dance, that have been inherited from Khun Ying Chin Silpabunleng (Luang Praditpairor's daughter). He also had opportunities to learn the techniques of stretching embroidery hoops and traditional embroidery style.

ในปี พ.ศ. 2536 จึงได้ค้นพบว่าตนเองนั้นมิได้รักงานศิลปหัตถกรรมไทยอย่างเต็มตัว จึงตั้งใจสอบเข้าโรงเรียนช่างฝีมือในวัง (ชาย) โดยเลือกเรียนรู้ศิลปะไทยในทุกแขนง เช่น การทำหัวโขน การปักสะตัง การแกะสลักงานโลหะเครื่องประดับ งานประติมากรรม และการเขียนลายไทย แต่สิ่งที่ชื่นชอบและรู้สึกเป็นตัวเองมากที่สุด คืองานพัสดรรากไหมโบราณ ที่ยิ่งได้เรียนรู้มากเท่าไรความรู้ก็ไม่มีวันจบสิ้น นับเป็นเสน่ห์ของงานหัตถศิลป์แขนงนี้ที่มีความน่าค้นหาอยู่ในตัว และถือว่าเป็นความโชคดีที่ได้มีโอกาสเรียนกับบุคคลที่มีองค์ความรู้ในระดับ ครูอาจารย์ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศหลายท่าน เช่น อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤษณ์ ครูภัทราวดี มีชูธน ครูวีระ มีเหมือนครูศิริวัฒน์ ดิษยนันท์ ครูอมร ศรีพจนารถ เป็นต้น ครูทุกท่านนับเป็นผู้ให้ความรู้และเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้ต้องสืบสานงานหัตถศิลป์ไทยให้คงอยู่ในสังคมต่อไป

In 1993, when realizing of his passion for this type of arts and craft, he determined to successfully get into Naiwangchai Boy School. He chose to study in all fields of art such as actor's mask, embroidery, carving, metal jewelry and ornament, sculpture and Thai pattern drawing. But **his most favorite one was antique embroider decoration costume**. The more he learned, the more he found knowledge was endless. This is the fascination of this art. It was his fortune to have opportunities to learn from many famous artists, such as Master Jukkrapun Posayakrit, Master Puttrawadee Meechuthon, Master Veera Meemuen, Master Siriwat Dissayanun, and Master Amorn Sripojjanart. All inspired him to pass on this Thai traditional art and craft to the next generations.

เอกลักษณ์ และการพัฒนาผลงาน Identity and craft work development

พัสดราภรณ์ หมายถึง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงเครื่องประดับ เครื่องศรภรณ์ เครื่องอลงกรณ์และงานอนุรักษ์ผ้าเก่า ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่มีความงดงามและทรงคุณค่ามาแต่โบราณ นับเป็นหัตถศิลป์ชั้นสูงที่ในอดีตถูกจำกัดไว้ให้ผู้มียศฐาบรรดาศักดิ์และชนชั้นศักดิ์นิทานเท่านั้นที่จะสามารถสวมใส่ได้

คุณสรพลใช้เทคนิคการปักผ้าพัสดราภรณ์ โดยยึดกระบวนการทำแบบดั้งเดิมตามแบบฉบับโบราณทุกขั้นตอน โดยเน้นเลียนแบบให้เหมือนของดั้งเดิมมากที่สุด โดยใช้เทคนิคการปักผสมผสานจากสิ่งที่ได้เรียนมาจากครูผู้สั่งสอนเทคนิคจากหลายท่าน นำมาปรับประยุกต์จนเป็นเทคนิคเฉพาะของตน และสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากงานพัสดราภรณ์โบราณดั้งเดิม คือ วัสดุที่นำมาใช้ในการปัก เพราะปัจจุบันวัสดุคุณภาพดีดังเช่นไหมสีที่มีผลิตที่เดียวคือ ประเทศฝรั่งเศส ค่อนข้างหายากเนื่องจากต้องสั่งนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา นาน ปัจจุบันจึงใช้เส้นฝ้ายทดแทน

Pattraporn means clothes and costumes that include accessories, embroidery, textiles, and preserved antique fabrics as Thai tradition patterns. Pattraporn Boran was considered as valuable and high-class art. In the past, it was restricted to be possessed only by Royal families and nobles.

Sorrapon's embroidery fabric used technique that was followed every step of traditional ancient process. The emphasis is on the most traditional reproduction by embroidery techniques that Sorraporn learned from the many masters. He has applied all to his own. The changing thing of antique embroid - decorated costume is the embroidery materials because nowadays, good quality material is rarely found; he uses cotton instead of colour silk from France, for example.

เครื่องแต่งกายพัสดราภรณ์ที่คุ้นสรพลสร้างสรรค์ทุกชิ้น อ้างอิงมาจากภาพจิตรกรรมโบราณ และภาพที่ปรากฏบนเครื่องใช้แต่ละยุคสมัย จึงต้องคัดสรรวัสดุที่ดีมีคุณภาพนำมาใช้ในการปัก เน้นอนุรักษ์เทคนิคการปักผ้าแบบดั้งเดิม 8 เทคนิค ได้แก่ ปักไหมสี ทองแผ่ลวด หักทองขวาง ล้อมไหมทอง ปักดินหนูน ปักดินเลื่อมปักทองแสงและเดินไหมทอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเทคนิคโบราณที่ในปัจจุบันอาจหาผู้เชี่ยวชาญได้ยากนัก แต่ด้วยมีใจรักคุณสรพล จึงสามารถปักได้ทุกเทคนิค

ในอดีตเทคนิคการปักแต่ละแบบขึ้นอยู่กับชนชั้นวรรณะของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะผ้าที่ใช้ในราชสำนักจะถูกประดับด้วยเพชร พลอย ทับทิม ปักแมลงทับ ดินทองและดินเงิน การสร้างสรรค์งานปักแบ่งตามวาระโอกาสได้ 3 วาระที่สำคัญ ได้แก่

- งานวัด เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ชิ้นงานต้องใช้สีสุภาพเน้นสีขาวเป็นส่วนใหญ่
- งานวัง เป็นงานในพระราชพิธี ชิ้นงานต้องใช้สีตามกาลเทศะและไม่ฉูดฉาด
- งานหนักที่นึ่ง เป็นงานเลี้ยงสังสรรค์ระดับผู้ใหญ่ชิ้นงานจะต้องใช้สีให้เหมาะสมกับวัยและวาระโอกาสนั้นๆ

In the past each embroider technique was referred to the class of wearer. Especially Royal Pattaporn would be decorated with 8 materials : diamonds, rubies, insect wings, shiny braid, and gold & silver thread. These 8 techniques are rarely adopted by the modern experts.

The embroidery technique depends on the castes and classes of wearer. In particular, the clothes used in the royal court is adorned with diamonds, precious stones, ruby, jewel beetle, gold and silver braid. The creation of embroidery was categorized by 3 different important occasions;

- Temple event which related to religion. The work required a politeness, mostly in white.
- Royal event was a royal ceremony. The colour tone must be proper, and not flashy.
- Throne-Hall was nobile party. The creation must suit to age and each occasion.

แนวทางการสืบสานงาน “ปักพัสดราภรณ์” สู่รุ่นต่อไป

To pass on “Pattraporn Boran” (Antique embroider decoration) to next generations.

เพื่อเป็นการอนุรักษ์งานทรงคุณค่าให้คนในรุ่นต่อไป ได้มีโอกาสเห็น เพราะศิลปะไทยแขนงนี้เป็นสิ่งมีคุณค่า ที่ลูกหลานจำเป็นต้องอนุรักษ์ สืบสาน ไม่ควรปล่อยให้สาบสูญหรือหายไปตามกาลเวลา คุณสรรพพลจึงตั้งใจ ถ่ายทอดความรู้งานพัสดราภรณ์โบราณ ให้กับเยาวชน และสังคมในทุกๆ โอกาสที่มี เพราะเห็นว่าในปัจจุบันอาจหา ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจศาสตร์แขนงนี้ อย่าง แท้จริงได้ยาก คุณสรรพพลจึงนับเป็นบุคคลหนึ่งที่ช่วยธำรง รักษางานแขนงนี้ไว้ให้คงอยู่คู่กับสังคมไทยในปัจจุบัน

To preserve the valuable handicrafts for next generation, Sorrapon has intended to pass on the knowledge of Pattraporn Boran (Antique embroider decorations) to the young and society in any possible chance. It is because it is rarely to find the experts and skillful craftsmen in this art. Sorrapon is therefore, the one who preserves this art to be with Thailand.

กรองศอ (นวมคอ)

สายเข็มขัด

ปั้นหม่ง (หัวเข็มขัด)

อินทรนุ

“ทุกวันนี้ผมเป็นกรรมการบริหารสมาคมนิยามไทย และได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษสาขาการออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มมรดกสยามและเป็นครูผู้ถ่ายทอดงานปักสะดึงให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ ผมเพิ่งมีโอกาสได้ทราบว่าเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ก่อตั้งคณะโขนละคร ที่เมืองพระตะบอง ซึ่งท่านถือเป็นต้นตระกูลบรรพบุรุษของผม นั่นอาจเป็นที่มาที่ทำให้มีใจรักในงานด้านนี้ เพราะอยู่ในสายเลือด จึงรู้สึกอยากสืบทอดงานแขนงนี้ต่อจากท่านเพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้เป็นสมบัติของชาติต่อไป”

“On these days, I am an Executive Director of Niyom Thai Association’s Board of Committees, and have been invited to be special instructor in Fashion Design Faculty at Thammasat University. I am the founder of Siam Heritage Group, and a teacher who passes on embroidery knowledge to the public. I also just found out that Chao Phraya Abhaibhubate who established the pantomime, or Khon (Thai classical pantomime dance) in Pratabong, Cambodia nowadays was my ancestor. That would be a hidden drive and blood in me to have a passion for this art, and want to pass on this art which is national heritage to the next generations.”

🏠 77/72 หมู่ 5 ซอยนนทบุรี 52 ถนนสนามบินน้ำ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
 77/72 Moo 5 Soi Nonthaburi 52 Sanam Bin Nam Road, Tumbon Thasai, Nonthaburi 11000
 ☎ 081 921 4978 📘 Sorrapon Teerawonges 🗨 AOF9978